

[Gertrud Stjernholm Nielsen]

har for gode kår, hvor dansk filmliv trues, og hvor biblioteksloven endnu ikke er opfyldt, hvor de små teatre og børneteatre kæmper økonomisk for livet, hvor musiklivet ikke har økonomiske muligheder for at opfylde befolkningens ønsker og behov. Man må gøre sig klart, at angrebet fra fremskridtspartiet først og fremmest er et angreb på en demokratisk kulturpolitik, på dem, der på arbejdspladser, i boligmiljøer, i skoler, børnehaver og fritidshjem har ekstra behov for de oplevelser, som ny og gammel dansk kultur kan rumme.

Fremskridtspartiet forsøger direkte og indirekte at gøre kultur til noget fint, en luksus, noget eksklusivt og uvedkommende, men kultur er jo udtryk for menneskers arbejde, erfaringer og oplevelser i bred forstand. Kulturen har rod i det samfundsmæssige arbejde, er altså ikke et individuelt anliggende for et fåtal, således som man forsøger at få det til at lyde.

Det danske kulturliv er præget af modstridende tendenser og holdninger, men kulturen i dens hævdvundne udformning er ved at yige for markedskræfterne. Dominerende er en kommerciel massekultur fremmet af monopoler, præget af stigende koncentration. I film, slagermusik, kiosklitteratur, TV-serier, reklamebilleder spredt disse produkter et ensrettet og passivt menneskebillede præget af en tiltagende kynisme, antihumanisme, vold og råhed. Et blik på biografannoncernes filmtitler og reklameslogans er dokumentation nok: »24 timers hæsblæsende leg med fartdøden«, »Ligvognen kommer«, »Purung, våd og villig«, »Bissebanden«, »Karatedronningen« osv. Prøv at kigge på de udstillede bogtitler og blade, så har man en vision om, hvordan »dansk kultur« ville komme til at se ud i dagens EF-Danmark, hvis man kun lod de frie markedskræfter råde.

Den kommercielle kulturindustri udnytter menneskenes kundskabs- og oplevelsesbehov samtidig med, at den hæmmer vores muligheder for at udtrykke egne erfaringer, meninger og følelser. Den fremstiller forløjede billeder af livet og samfundet med det ene formål at tjene penge og bevare menneskene i fastlåste positioner.

Denne skræmmende tendens besvares af et stigende antal ansvarsbevidste kunstnere og kulturarbejdere, der med små midler og mange personlige afsavn skaber kunst og kultur

på trods, skaber en folkets kultur som modvægt mod markedskræfterne. I den forbindelse må man nævne, at der ikke på statens kulturbudget gives tilstrækkelige midler til den amatørbevægelse, som er blomstret op inden for musik-, teater-, film- og kunstudfoldelse, og som netop ønsker at forbinde folkelig indsigt og inspiration med professionel assistance – hvis der var penge til det.

Den statslige kulturstøtte til kunstnere og kulturformål styrker kampen mod den kommercielle og ensrettende kultur, men den er ikke tilstrækkelig. Bevillingerne bør øges samtidig med, at de stærkt hæmmende statslige afgifter fjernes.

I den forbindelse vil jeg godt lige komme ind på dette med afgifterne, momsens på kultur. Støtte til kulturlivet betragtes i al almindelighed, som om det var penge ud af statskassen, men det er faktisk meget forkert. I bedste fald kan man sige, at der kan være tale om erhvervsstøtte. For eksempel ydede Statens Kunstfond i 1977-78 i alt 1 ¼ mill. kr. i tilskud til den litterære kunst. Dea Trier Mørchs bog »Vinterbørn« alene indbragte 1 ¼ mill. kr. i moms til statskassen.

Folkebibliotekerne andrager en stor procentdel af kulturministeriets midler, nemlig ca. 25 pct., og alligevel er biblioteksvæsenet ikke tilstrækkeligt udbygget til at imødekomme befolkningens behov. Åbningstiden er begrænset, geografisk er fordelingen sådan, at der pr. 1. januar 1978 stadig var 12 ½ pct. af den danske befolkning, der måtte nøjes med et deltidsbibliotek med kortere åbnings-tid og uden fagligt uddannet leder. For slet ikke at tale om arbejdspladsbiblioteker, der trods gode forsøgs erfaringer endnu ikke hører til vort lands naturlige kulturelle service over for befolkningen.

Museerne mangler som helhed udstillingsplads og muligheder for betryggende opbevaring og konservering. Der gives ikke tilstrækkeligt til opsøgende virksomhed i skoler og på arbejdspladser, fritidscentre osv., og mange steder kunne lokale museer oprettes til stor glæde for egnens beboere.

Til uddannelsesformål kunne der også med stor ret afsættes flere penge. For blot at nævne et enkelt eksempel har den nye rektor for statens teaterskole i København netop over for pressen dokumenteret, hvordan skolen kører på løst ansatte deltidslærere uden mulighed for at bruge den nødvendige tid og